

ciont, & illustriora, ac venerabiliora cæteris apparent. Maxime à Deo laudatus est Moïses super cæteros. De eo ait Deus: At non talis servus meus Moïses qui in domo mea fidelissimus est: Numer. 12. Numer. 12. v. 7. & tamen Sacerdotalis dignitas non conceditur Moïsi, ac filiis ejus, sed Aaroni, cum suis successoribus. Applicata quoque ad te Aaron fratrem tuum, cum filiis suis, ut sacerdotio fungantur tibi. Exod. 28. n. 1. Cur Moïsi, cum tantis meritis præfulgeret, & cum tam acceptus, & gratus esset Deo, Sacerdotalis dignitas non datur, sed Aaroni, ac filiis ejus: & si Moïses dignior esset dignitate Sacerdotali, tamen illustrior, ac præclarior erat meritis ad dignitatem, quam illius possessione, ac exercitio Constituatur Aaron in dignitate; at Moïses suis meritis, & virtutibus illustrius resplendet, ac fulget, quam Aaron tanta dignitate. Anastasius Nyssenus q. 38 ait: Moïses non fuit unctus oleo, non gestavit vestem Sacerdotalem, sed Sacerdotes induit ut discas quod ei, qui est secundum Deum perfectus, ornamentum sufficit virtutum. Moïses ad sui celsitudinem, ac illustrationem non indiget dignitate: Et ornamentum sufficit virtutum.

Math. 1. n. 24. Exurgens autem Joseph à somno, fecit sicut præcepit ei Angelus, & accepit conjugem suam. Num. 25. Et non cognoscebat eam, donec peperit filium suum primogenitum: & vocavit nomen ejus Jesum.

VERSIONES.

Syriac. n. 24. Cum surrexisset à somno, &c. egit sicut præceperat ei. Græcus, & A-Excitatus, seu expegefactus. Pagninus. Sicut mandavit Angelus, assumpsit eam. Vatablus. Quod injunxerat Angelus, Burgen. Libens admisit eam. Ethiopicus. Et accepit Mariam Sponsam ejus. Persicus. Et accepit uxorem suam. Syriacus, n. 25. Neque cognovit eam, & vocavit illum. Arabicus. Quousque peperisset. Ethiopicus. Et vocavit ille nomen ejus Jesum. Burgen. Filium illum suum, illum primogenitum, quem vocavit Jesum nomine.

EXPOSITIO II.

94. Græcus. EXURGENS autem Joseph à somno id est ut habet Græcus, Excitatus, seu expegefactus: fecit sicut præcepit ei Angelus: omni timore, & suspitione deposita,

sulcepit Virginem Mariam conjugem suam, seu ut legit Burgen. Libens admisit eam, cum eaque habitavit, ut advertit Lyranus: obsequiosè administrans, ut dominam suam, & non cognoscebat eam donec peperit: per illam particulam, Donec, non significatur, postea cognovisse, sed denotatur, quod semper, & nunquam cognoverit, ut ex multis Scripturæ locis Quæstione sequenti demonstravero: Filium suum primogenitum: Non quod post eum alius natus fuerit, sed quod nemo ante eum natus sit; De quo etiam statim eadem quæstione sequenti.

QUÆSTIO XIX.

Alius expenduntur verba Evangelistæ de Joseph: Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum.

EX his verbis Evangelistæ: Non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum, impius Helvidius, ut refert D. Hieronymus in libro adversus ipsum, & alii Hæretici impio, ac blasphemo ore contra Deiparæ Mariæ Virginitatem argumenta fabricabant, ac si post natum Christum cognovisset Joseph, at deinde dicitur primogenitus, ac si postea alii fuissent geniti.

Tamen Sanctissimam Deiparam ante partum, & post partum, ac per totam vitam, perfectissimam, & summam virginitatem servasse, Conclusio est certissima de fide definita in multis Conciliis, in 5. Synodo. Can. 6. & in 6. Synodo, Act. 11. eamque docent omnes Patres, ut referunt communiter Theologi cum D. Thom. 3. q. p. 28. art. 3. & latè ibi Suarius tom. 2. ad 3. p. disp. 5. sect. 3.

Ad objectionem illam, Non cognoscebat eam donec peperit filium suum. Respondet primò D. Epiphanius hæret. 31. Quod Joseph intellectu, D. Epiph. ac mente non cognovit, nec penetravit, ac intellexit dignitatem, excellentiam, ac summam sanctitatem Deiparæ suæ Sponsæ, donec peperit Christum.

Secundò: D. Hilarius relatus in catena D. Thomæ, Carthusianus, Ganeus, & alii, hoc referunt ad oculos corporales, quod Joseph non cognoverit Virginis vulvum, donec peperit. Quandiu enim Christum Deum in utero gestabat, tantum splendorem ex vultu emittebat, ut Joseph ipsam perspicuè intueri non posset: quemadmodum Israëlita fulgidam Moïses faciem intueri non valebant. Exod. 34. n. 29. Hæc omnia symbolica, & mystica sunt, aliena à vero sensu.

Tertiò, & maxime ad literam: Cognoscere, in sensu Scripturæ dicit copulam maritalem, ac actum conjugalem, qui nullo modo extitit inter Joseph, & B. Mariam; cum ipsa dicatur concepisse de Spiritu Sancto: illa autem particula, Donec, non ponitur in Scriptura pro tempore determinato præcisè, sed ita ponitur pro tempore, ut significet tempus futurum. Sic ait Paulus 1. Corinth. 15. n. 25. Operiet Christum regnare, donec ponam inimicos suos sub

sub pedibus: & David Psalm. 109. num. 2. Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum: Numquid postquam Deus sub pedibus Christi inimicos posuit, Christus non regnabit? Nunquid ad dexteram Patris non sedebat: regnabit, & sedebit in æternum? & Matth. 5. n. 26. de iracundo mittendo in carcerem dicitur: Non exies inde donec reddas novissimum quadrantem: id est, nunquam exies de carcere gehennæ. Et 2. Reg. 20. n. 3. scribitur: Michol filia Saul non est natus filius usque in diem mortis suæ. Id est, nunquam. Et de corvo misso à Noè ex Arca dicitur Genes. 8. num. 8. Non est reversus donec siccarentur aquæ: hoc est, nunquam est reversus. Ut si dicatur: Theresia servavit Virginitatem donec mortua est, id est, mortua est Virgo. Cum ergo dicitur: Non cognoscebat eam donec peperit, id est nec postea cognovit. Filium suum primogenitum: non sequitur ex hoc, quod alii fuerint ex Joseph nati; quia ut rectè docent D. Damascen. lib. 4. c. 15. D. Epiphanius. hær. 78. Primogenitus in Scriptura dicitur ille ante quem nemo natus est, etiamsi sit unicus, & unigenitus. Christus D. dicitur Primogenitus Patris: Paulus ad Hebr. 1. n. 6. Cum iterum introducit primogenitum in orbem terra: & tamen Deus Pater unicum habebit filium naturalem; ergo filius unicus, & solus primogenitus vocari potest. Similiter Exod. 13. num. 2. mandabat Deus: Sanctifica mihi omne primogenitum: & sic mulier unum tantum peperisset, ille primogenitus erat, & sanctifican-

101. dus; & hoc etiam constat ex multis aliis locis. Ergo Sanctissima Maria semper per totam vitam extitit Virgo purissima cum maternitatis honore. Clamat Eccles. 23. n. 12. Vide arcum, & benedic, qui fecit illum, valde enim speciosus est in splendore suo: Non mandat spectare totius orbis Machinam, nec Solem, nec Lunam, nec Cælum scintillantibus stellis, nec prata varietate florum ornata, sed arcum; & quid mirabilius, & magis admirandum apparet in arcu, quam Sole, Luna, Stellis, & cæteris, quæ in hac orbis machina cernuntur? Arcus ex duobus coloribus componitur, ex aqua, & igne, quorum adunatio gratissimam pulchritudinem facit; in qua ostenditur fecunditas, ipsa enim mater est piscium, ac volatilium. In igne autem Virginitas commendatur, nullum animal in ipso gignitur, quamvis aliquid & rarum valeat in ipso vivere. Hinc arcus Sanctissimam Deiparam adumbrat, quæ super cætera, quæ purè creata sunt & valde mirabilis, & speciosa in splendore suo, tam oculis humanis, quam Divinis. Cardinalis Haligrinus apud Delrium Cant. 7. & Haligrinus ait: Resplendet arcus duobus coloribus, quorum neuterque est alteri ad decorem. Habet enim virorem aquæ, quæ mater est multorum animalium habet, & ruborem ignis, qui virgo est, quia nullum animal parit. His duobus coloribus B. Virgo velut arcus cæli speciosa resfulget, & de hoc arcu dicitur ad Noè: Ponam arcum meum in nubibus cæli, & recordabor fœderis mei, quod pepigi tecum. Ipsa enim in celestibus assumpta, ut recordeatur misericordie, quam humano generi promisit.

CAPUT II.

UM ergo natus esset Jesus in Bethlehem Juda in diebus Herodis regis: ecce Magi ab Oriente venerunt Jerosolymam. 2. Dicentes: Ubi est qui natus est rex Judæorum: vidimus enim stellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum. 3. Audiens autem Herodes rex, turbatus est, & omnis Jerosolyma cum illo. 4. Et congregans omnes Principes Sacerdotum, & Scribas populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. 5. At illi dixerunt ei, in Bethlehem Juda: sic enim scriptum est per Prophetam. 6. Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in Principibus Juda: ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israël. 7. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis. 8. Et mittens illos in Bethlehem, dixit: Ite, & interrogate diligenter de puero: & cum inveneritis renunciate mihi, ut & ego veniens adorem eum. 9. Qui cum audissent Regem, abierunt, & ecce stella, quam viderant in Oriente, antecedebat eos, usquedum veniens staret supra ubi erat puer. 10. Videntes autem stellam, gavisii sunt gaudio magno valde. 11. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum: & apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. 12. Et responso accepto in somnis, ne redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in regionem suam. 13. Qui cum recessissent, ecce Angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem, & fuge in Ægyptum: & esto ibi usquedum dicam tibi. Futurum est enim, ut Herodes querat puerum ad perdendum eum. 14. Qui cum surgens accepit puerum, & matrem ejus nocte, & secessit in Ægyptum. 15. Et erat ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur, quod dictum est à Domino per Prophetam dicentem: Ex Ægypto vocavi filium meum. 16. Tunc Herodes videns quoniam

niam illulus esset à Magis, iratus est valde: & mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem, in omnibus finibus ejus à bimatu, & infra, secundum tempus, quod exquisierat à Magis. 17. Tunc adimpletum est: quod dictum est per Jeremiam Prophetam dicentem: 18. Vox in Rama audita est, ploratus, & ululatus multus: Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non sunt. 19. Defuncto autem Herode, ecce Angelus Domini apparuit in somnis Joseph in Ægypto, 20. dicens: Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in terram Israël: defuncti enim sunt, qui quærebant animam pueri. 21. Qui confurgens accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Israël. 22. Audiens autem, quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illud ire, & admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ 23. Et veniens habitavit in civitate, quæ vocatur Nazareth: ut adimpleretur, quod dictum est per Prophetas: Quoniam Nazareus vocabitur.

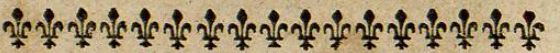
ARGUMENTUM CUM Remissionibus.

A primo, Vers. Describitur Magorum per stellam vocatio, & adoratio Christi; quod est explicatum tom. 1. in Evangel. lib. 2. c. 4. & hic etiam dicam.

Secundo, Vers. Fuga Christi in Ægyptum, habetur explicata tom. 1. lib. 2. cap. 7.

Tertio, Vers. 16. Occiduntur infantes. Explicatur t. 1. lib. 2. c. 8.

Quarto, Vers. 20. Christi ex Ægypto reditus, & secessus in Nazareth: est explicatum tom. 1. lib. 2. cap. 9.

Magorum Adoratio.

QUÆSTIO I.

Quare isti tres viri Sanctissimi dicuntur Magi, & non Reges, cum Herodes dicatur Rex.

1. Textus.

E hoc latè tractavi tom. 1. lib. 2. c. 4. per quadraginta quæstiones. Adde nunc, & ait Text. n. 1. Cum natus esset Jesus in Bethlehem in diebus Herodis Regis; Ecce Magi ab Oriente venerunt, Ecce Herodes dicitur hic Rex, & iterum infra: Cum audissent Regem abierunt: & tamen nostri tres viri illustrissimi, erant Reges, ut tenet communis sententia, & retuli cap. 4. q. 2. n. 8. Cur ergo hic non dicuntur Reges, sed Magi, hoc est, sapientes, & hanc difficultatem jam excitavi toto loco quæst. 3. Ubertioris doctrinæ gratia, nunc adde.

Primo: Herodes dicitur Rex, non vero Magi tali titulo honorantur: eximius honor est, dum impius regnat, regni fastigio expertem esse, nec homo tali socio adunatur. Vide quæ dixi tom. 1. lib. 3. cap. 1. q. 14.

Secundo rectè hi tres viri illustrissimi Magi, id est, sapientes dicuntur, cum insigniter hic

magnam sapientiam ostendunt, regna, patriam, propriamque terram relinquentes, ut solum Iesum quærant, & adorent, nec enim ad hoc moventur temporalibus splendoribus, sed ex invisibilibus virtutibus Iesum quærant, & adorant; nec enim in domo regis aurum, & argentum, purpuras, & pompas exoptant; sed toto affectu ad Iesum moventur; spiritualia, ac invisibilia specularies, in quo declaratur, ac ostenditur vera sapientia. D. Chrysof. homil. 8. in Matthæum, & ait; Idcirco nihil ibi de invisibilibus istis grande conspicitur, sed angustum tugurium, ac vile præsepium, & inops mater, ut melius nuda Magorum Philosophia claresceret. Inde maxime Magi ostendunt suam philosophiam, ac sapientiam, quia invisibilia specularies, omnia terrena despiciunt. Ait Ecclesiastes 2. n. 14. Sapientis oculi in capite: Magnus Salomon, quid novum dicit in hac re, tam oculus sapientis, quam insipientis est in capite. Valde profunde loquitur; ille solum, & vere sapiens, qui oculos habet in capite, ut despiciat terrena, & solum superna, in quibus est Christus quærat. D. Ambros. lib. 7. in Lucam ait: Oculi sapientis in capite ejus, quia ille verè sapit, cujus animus in Christo, & cujus interior oculus erigitur ad superna.

Tertio: Herodes Rex dicitur, non verò Magi tali titulo condecorantur. Herodes maxime defectuosus, spurcitia plenus. Magi verò sapientes, boni, & pii, quia multoties ubi iniquitas, ac prævaricatio, ibi regnat dominatio, & imperium, à quo frequenter sapientes, & probi exulant, & tantò honore carent. De improbis, ac iniquis conqueritur Jerem. 7. n. 18. Ut faciant placentas regine celi: per reginam celi D. Hieronym. D. Thomas, & alii interpretantur Lunam. Cur talia obsequia non deferunt Soli, sed Lunæ: imò adverte, quod fortè non inveniis, quod Sol dicatur rex; si Jerem. 7. cur & habemus, quod Luna dicitur regina, Luna multos patitur defectus, ac maculas; Sol vero totus splendidus, ac lucidus multo fulgore nitens: tanquam luce sapientiæ, ac virtutum Lunæ defectus, ac maculæ ad se trahunt coronam, quæ probitas, & virtus denudata caret. De his multa verbo Dignitas, in nostris libris.

QUÆSTIO II.

Quare Magi interrogant, ubi est qui natus est Rex Judæorum?

5. Textus.

Text. num. 2. Dicentes: ubi est, qui natus est Rex Judæorum, vidimus stellam ejus in Oriente. Hanc quæstionem jam excitavi suo loco, citato cap. 4. q. 7. ubi octo solutiones apposui. Nunc verò adde, & audi primò D. Ambros. lib. 2. in Lucam, ubi ita habet. Vides: quia non otiose, vel de Chaldeis qui peritiores in numeris habentur, Abraham Deo credidit, vel Magis, qui licet magicis artibus concilianda sibi studium Divinitatis impendant, ortum in terris Domini crediderunt; non inquam otiose, sed ut ex adversariis gentibus sancta Religio ortus sumeretur. Magi ducebantur stella, & tamen Jerusalem interrogant; Vbi est, qui natus est Rex Judæorum? O efficax, & argutum astutendæ divinæ fidei, ex præverso, ac adverso suffragium! Magi in Chaldaea nati, ex barbaris procreati, in idololatria enutriti, magicis artibus superstitioni, qui à lege Dei erant alieni, imò & legum ejus prophani, qui prophetarum linguæ expertes, scripturarum ignari: Judæorum fidem superarunt, & pro fide, scripturis, ac prophetis dant testimonium, ex superstitione idololatriæ gymnasio, abstrusa Dei veritas edocetur. Ex adversariis maxime validum fidei suffragium sumitur; & tres Magi gentiles supra toram Judæorum gentem, se fide, ac fidei magisterio extulerunt. Perbellè ait D. Basilius Seleucus Orat. 19. Esto; ô Israël, gentilium discipulus: incredulos, ut credas, sequere.

Ex adversariis fidei maxime validum fidei suffragium.

D. Bas. Sel.

6. Magi non credunt celi nuntio, nisi aut testentur scripturas.

Secundò, D. August. serm. 34. de tempore, & ait: Venerunt Magi, & quærent eum dicentes: Vbi est, qui natus est Rex Judæorum? annuntiant: & interrogant; credunt, & quærent. Videatur in his verbis sublata aliqua repugnancia. Annuntiant, & interrogant: qui annuntiat, certus est de re, quam profert. Interrogatio autem rei incerta: plerumque negotium est. Respondet sapientissimus Cellada in Eth. cap. 6. §. 167. n. 5. Annuntiant, & interrogant: Quia vix acquiescunt præclaro celi testimonio, nisi illi adtestentur obscura scripturarum oracula; si adhuc gentiles, dum ad fidem properant, Sacras Scripturas æstimabant, suspectum me habebant, quod cælum loquitur, nisi Sacra Pagina suffragante.

7.

Magi veluti nesciendo ad veritatem inquirendam ducunt.

Tertio: & dico, quod interrogant, & annuntiant, ingeniosa charitate, ut Judæi interrogatione commoti Scripturas scrutentur de loco, ac tempore adventus Messie, & inde veritate cognita Christum Jesum; ut verum Messiam quæram, recipiant, ac adorent. Quarto: Advenerunt Magi, tanquam fidei Doctores, ac Magistri, & tamen interrogant, quod sciunt, ut confundant quorundam sapientium fastum, qui quod ignorant, interrogare erubescunt; qui fatuè audent docere, quod quætere, & interrogare nesciunt. Magi ergo tale superbiæ fastum comprimere volentes, quod sciunt, interrogant. Ter Christus D. Petrum de suo amore interrogat: Petre amas me: Cui Petrus semper respondit: Tu scis Domine: quia amo te: tamen tertia vice ad interrogationem ait Petrus: Domine tu omnia nosti; tu scis, quia amo te: Joan. 21. Si Petrus primò, & secundo fateatur quod Christus bene scit, & agnoscit suum amorem? Tu scis quia amo te: ad quid tam multipliciter interrogat, videtur superflua talis interrogatio? Præclare D. Paschas. lib. 12. in Matth. Interrogat Jesus, ut Petrus discat etiam scita interrogare. Informabat Dominus Petrum ut caput, ac Pastorem universalem suæ Ecclesiæ; & cum Petrus fateatur, quod Christus omnia apprime scit, & cognoscit, etiam usque ad intimam cordis cogitationem, ut inde Petrus discat, quod sapè non sit contentus sua scientia, sed etiam interroget ad evidentius rerum examen, & ad multa alia utilia, quæ inde provenire possunt.

QUÆSTIO III.

Unde cognoverunt Magi hanc stellam esse summi Regis, ac Filii Dei?

Ait Text. n. 2. Vidimus stellam ejus in Oriente: Hanc quæstionem jam excitavi citato cap. 4. q. 12. Et ratio literalis est, ut ibi dixi ex D. Augustino, & aliis Patribus, quod Magi cognoverunt Christum natum: exterius per stellam; interius verò Divina gratia Spiritus Sancti, eos illustrante, ac illuminante: de hac luce externa seu stella est presens difficultas: & quamvis citato loco multas dederim rationes, alias nunc profero.

Et primò D. Chrysof. in Imperfecto homil. 2. in Matth. ait quod accepit ex quibusdam referentibus ex quadam Scriptura, et si non certa, tamen descripta fide, quod Magi isti ex libris Balaam acceperunt, id quod habetur Numer. 24. n. 17. Orietur stella ex Jacob, exurgit homo ex Israël, & dominabitur omnium gentium: ob quam causam filii eorum, ac prognati, per singulos annos post messem rituram observabant ortam illius novæ stellæ. Ne forte in generatione sua stella illi beatitudinis oriretur, donec apparuit eis descendens super illum montem victoralem, habens in se formam quasi pueri parvuli, & super se similitudinem crucis, & locuta est eis, & docuit eos, & præcepit eis, ut proficiscerentur in Judæam. Ita citatus Chrysofom. considera altitudinem Divinæ Sapientiæ; stella nova: quæ lucente Sole fulgebat, quid valde magnum; forma tam pueri parvuli, res valde exigua; sic Deus ex suo alto consilio summa parvis, & magna exiguis associat.

Secundò, D. Remigius in præfenti: Scien- dum est autem, ait, quia varia est de Magis opinio. Quidam enim dicunt, eos fuisse Chaldaeos: Chaldaei autem stellam pro Deo colebat: & idcirco dixerunt, quod nuncupativus Magorum Deus ostendit verum Deum natum. O alium consilium divinæ sapientiæ! impietas detestandorum scelerum manuducet ad pietatem eos, quibus omnia cooperantur in bonum, ut de superstitionum malitia, errore depulso, Dei bonitatem rimantur: Nuncupativus Magorum Deus, ostendit verum Deum natum. Magi adorant stellam, ipsa stella, quæ erat occasio erroris, eis suam viam